

Departementaal Vertrouwelĳk
Rijksoverheid

Wekelijks maatschappelijk beeld COVID-19

Disclaimer: dit document is opgesteld door DSC-19. De indicatoren en duiding in dit document zijn indicatief, het betreft geen wetenschappelijk onderbouwing.

24-8-2020

Highlights van deze week

1. Naleving en draagvlak

- **Uit de horeca blijven signalen komen dat de regels onvoldoende worden nageleefd.** (LOT-C, 24 aug)
- Er wordt ook veelvuldig melding gemaakt van thuisfeestjes (met meer dan 6 personen) die veelal gepaard gaan met geluidsoverlast. (LOT-C, 24 aug)
- Er lijkt een tweedeling te ontstaan tussen een groep die zich zo goed mogelijk aan de maatregelen willen houden en een groep die zich steeds minder aan de maatregelen houdt. (LOT-C, 24 aug)
- Toenemend aantal meldingen van geweld (Corona gerelateerd) tegen handhavers. (LOT-C, 24 aug)
- Update grenspassages België; Totaal aantal grenspassages in week 34 is de laagste sinds week 30; 6 % minder grenspassages afgelopen week t.o.v. week 33: Het aantal Belgische (personen)voertuigen op de A4 deze week blijft dalen, hierdoor lijkt het dat de stijging in week 33 van tijdelijke aard is geweest (KMAR, 24 aug)

Zie slides 7-16 voor nadere toelichting

2. Maatschappelijke gevolgen

- ILO international labour organisation: De ILO heeft 11 augustus de resultaten van een wereldwijde survey gepubliceerd onder 12.500 jongeren tussen de 18 en 34 jaar in 112 landen over de impact van Corona op de jeugd. Daaruit blijkt dat de pandemie Jongeren systematisch (vooral in ontwikkelingslanden), diepgaand en onevenredig treft;

Zie slide 17 & 28 voor nadere toelichting

3. Economische gevolgen

- **In 2^e kwartaal is de economie door een ongekende terugval gegaan, met 8,5% krimp.** Samen met de krimp (van 1,5%) in het eerste kwartaal betekent dit dat het bbp bijna 10% lager ligt dan eind 2019. Het bbp is daarmee teruggeworpen naar het niveau van 2014.
- **Hoewel de economie inmiddels weer groeit, zijn we de economische gevolgen van deze klap zeker nog niet te boven. Het CPB verwacht dit jaar een flinke recessie, van 5,1%.** Voor volgend jaar verwacht CPB slechts gedeeltelijk herstel (3,2% groei).
- Het CPB is licht positiever dan bij de vorige raming in juni, maar veel hangt af van het voorkomen van een tweede golf van coronabesmettingen. In dat geval zal de economie zich niet kunnen herstellen, zal het bbp blijven krimpen, en kan de werkloosheid tot boven de 10% oplopen.
- **De situatie op de arbeidsmarkt is in juli weinig veranderd.** Het aantal werkenden en het aantal WW-uitkeringen blijft min of meer stabiel. De werkloosheid loopt beperkt op.

Zie slides 18-24 voor nadere toelichting

4. Gebruik noodregelingen

- **De uitstaande belastingschuld daalt licht de laatste twee weken.** Dat geldt ook voor het aantal debiteuren.
- **De NOW-2, TOFA en TVL zijn van start gegaan.** Voor de NOW-2 zijn inmiddels 37,9 duizend toekenningen, voor TOFA ongeveer 23 duizend (helft afgewezen) en voor TVL 26,5 duizend.

Zie slides 25, 26 voor nadere toelichting

5. Ontwikkelingen buitenland/CAS/BES

- Eurostat meldt dat de economie van de eurozone in het tweede kwartaal een krimp heeft vertoond van 12,1% in vergelijking met het eerste kwartaal. De onderlinge verschillen zijn fors; -10% in Duitsland tot -18,5% in Spanje.
- Akkoord herstelfonds: Van 17 tot en met 21 juli jl. vond een buitengewone Europese Raad (ER) plaats in Brussel. Tijdens deze ER is er overeenstemming bereikt over het Meerjarig Financieel Kader (MFK) voor de periode 2021-27 en het herstelinstrument in reactie op de COVID-19-crisis (*Next Generation EU*). Het doel van het herstelinstrument is om het economisch herstel in lidstaten te bevorderen en tegelijkertijd de digitale en groene transitie te ondersteunen.

Omgevingsbeeld (24 augustus)

- › Rondom de persconferentie is de teneur dat het kabinet zich ernstige zorgen maakt en maatregelen aanscherpt. De media melden dat het een 'dringend advies' betreft en geen verplichting. Kritiek klinkt ook: de alarmerende toon van de persconferentie zou niet stroken met de beperkte nieuwe maatregelen. Deskundigen raden in de media een andere aanpak aan om jongeren te bereiken, zoals inzet van rolmodellen.
- › AD en Telegraaf zien een daling van vertrouwen in de crisisaanpak en een groeiende kloof tussen mensen die de maatregelen te soepel vinden of juist te streng. Een groter onderzoek van EenVandaag toont juist dat een meerderheid het beleid steunt en ook strengere maatregelen wil: verplichte mondkapjes in winkelstraten, verplichte tests en quarantaine voor reizigers uit risicogebieden.
- › Deskundigen tonen zich kritisch over de grote rol van de voorzitters van de veiligheidsregio's binnen de regionale aanpak van de coronacrisis. Gezien de lange duur van de crisis is het problematisch dat zij 'ingrijpende bevoegdheden' krijgen zonder dat daar democratische verantwoording tegenover staat. Volgens hen wordt het land voor onbepaalde tijd bestuurd door de Veiligheidsregio's.

1. Naleving en Draagvlak

1.1 Nalevingsmonitor veiligheidsregio's LOT-C

Highlights naleving weekend 21-23 aug

- › Zaterdagavond is besloten een aantal hallen van de bazaar in Beverwijk voor twee weken te sluiten in verband met onvoldoende maatregelen om de 1,5 meter afstand te waarborgen. Op zondag bleek de situatie met betrekking tot deze hallen en de effecten op de rest van het terrein dusdanig dat is overgegaan tot fysieke ontruiming van de hallen. De ontruiming is voorspoedig verlopen.
- › In Amsterdam droeg op zondag 23 augustus na 02:00 uur van de honderden passanten zo goed als niemand nog een mondkapje, Handhaving door alleen politie was niet te doen.
- › Meldingen van sluitingen horecagelegenheden (Kampen, Zoetermeer). Verder een groot aantal meldingen in de horeca waarbij de horeca ondernemers aangeven niet uit de voeten te kunnen met de huidige maatregelen en zich meer handhavers dan ondernemers te voelen.
- › Car meetings gemeld (Wolvega met 200 auto's en 500 personen en Roosendaal met 150 voertuigen)
- › Er wordt ook veelvuldig melding gemaakt van thuisfeestjes (met meer dan 6 personen) die veelal gepaard gaan met geluidsoverlast.
- › Over het algemeen is de tendens dat naleving een steeds groter issue wordt.
- › Er lijkt een tweedeling te ontstaan tussen een groep die zich zo goed mogelijk aan de maatregelen willen houden en een groep die zich steeds minder aan de maatregelen houdt.
- › Toenemend aantal meldingen van geweld (Corona gerelateerd):
  - In Hardegrijp werd de politie bespuugd door een verdachte bij een burenruzie.
  - In Drachten trapt een verdachte van bedreiging bij aanhouding een geopend portier van het dienstvoertuig dicht, waarbij het portier hard tegen het hoofd van een collega klapte. De collega heeft een hersenschudding en doet aangifte van zware mishandeling. De verdachte hoestte een andere collega meermaals in het gezicht en zei Corona te hebben.

1. Naleving en Draagvlak

1.2 Nalevingsmonitor (LOT-C)

LOT-C Nalevingsmonitor

Legenda	
	niet geleverd
😊	goed
😐	redelijk
😞	slecht

21 t/m 23 augustus	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
In hoeverre worden de landelijke richtlijnen in de regio nageleefd?	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😞	😊		😊	😊		😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	
In hoeverre zijn de richtlijnen binnen de regio te handhaven?	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊		😊	😊		😊	😊	😊	😞	😊	😊	😊	

Groningen
Fryslân
Drenthe
Lisselland
Twente
Noord- en Oost-Gelderland
Gelderland-Midden
Gelderland-Zuid
Utrecht
Noord-Holland-Noord
Zaanstreek-Waterland
Kennemerland
Amsterdam-Arstelland
Gooi en Vechtstreek
Haaglanden
Hollands Midden
Rotterdam-Rijnmond
Zuid-Holland-Zuid
Zeeland
Midden- en West-Brabant
Brabant-Noord
Brabant-Zuidoost
Limburg-Noord
Zuid-Limburg
Flevoland

Over de monitor

Er is aan de 25 veiligheidsregio's uitgevraagd in welke mate de landelijke richtlijnen nageleefd worden en in hoeverre deze zijn te handhaven. De richtlijnen zijn:

- Vermijd drukke plekken
- Houd 1,5 meter afstand

1. Naleving en Draagvlak

Significante gebeurtenissen

- Het is waarschijnlijk dat de komende week de naleving van COVID-19 maatregelen verbeterd door de aanscherping van maatregelen. Tevens wordt verwacht dat het aantal feesten af zal nemen, mede door de slechte weersvoorspelling.

Bron: LIMC, 20 aug

24-8-2020

Datum	Thema: Virus	Locatie
1	13-08-2020 COVID-19 besmetting bij 4 Marechaussees Eindhoven Airport (25 Marechaussees preventief in quarantaine)	Eindhoven
2	13-08-2020 COVID-19 besmetting vastgesteld bij 12 AZC bewoners	Delfzijl
3	14-08-2020 COVID-19 besmetting vastgesteld bij Limburgs nertsenbedrijf, 1800 dieren worden geruimd	Ven-Zelderheide
4	15-08-2020 COVID-19 besmetting vastgesteld bij Gelders nertsenbedrijf, 12000 dieren worden geruimd	Altforst
5	15-08-2020 COVID-19 uitbraak voor tweede keer in verpleeghuis De Zellingen-Rijckehove (10 cliënten en 3 medewerkers positief getest)	Capelle a/d IJssel
8	16-08-2020 COVID-19 besmetting vastgesteld bij Limburgs nertsenbedrijf, 8000 dieren worden geruimd	Ottersum
9	16-08-2020 COVID-19 besmetting vastgesteld bij Brabants nertsenbedrijf, 700 dieren worden geruimd	De Mortel
10	18-08-2020 COVID-19 besmetting onder 10 van de 1400 medewerkers warenhuis Bijenkorf (Bijenkorf sluit preventief voor 2 weken)	Amsterdam
11	18-08-2020 COVID-19 besmetting wederom vastgesteld bij Limburgs nertsenbedrijf, 6000 dieren worden geruimd	Ven-Zelderheide
12	18-08-2020 COVID-19 besmetting vastgesteld bij 2 Limburgs nertsenbedrijven, 14000 dieren worden geruimd	Vreedepel
13	19-08-2020 COVID-19 besmetting op Nyenrode Business Universiteit (9 studenten besmet, 1 student in quarantaine)	Breukelen
Datum	Thema: Burgerschap	Locatie
6	15-08-2020 Demonstratie door verschillende groepen tegen coronaspoedwet op Malieveld (2500 mensen zijn hier op afgekomen)	Den Haag
Datum	Thema: Openbare orde & Veiligheid	Locatie
7	15-08-2020 Illegaal feest met ± 50 bezoekers en groot kampvuur op pallets in tuin (Politie en brandweer heeft deze beëindigd)	Oostzaan

1. Naleving en Draagvlak

Naleving, grensovergang België (1)

Week 34

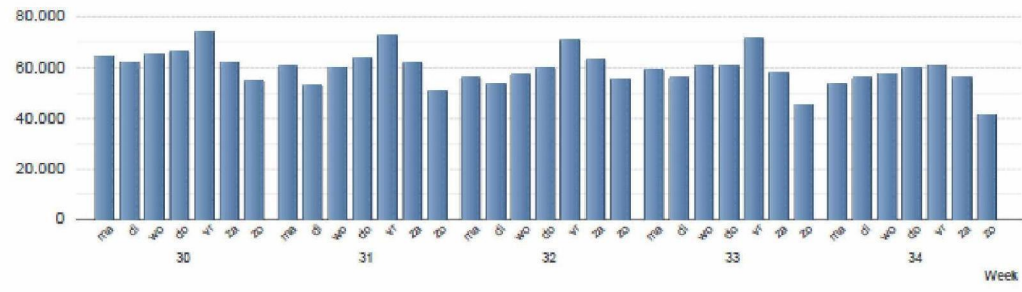
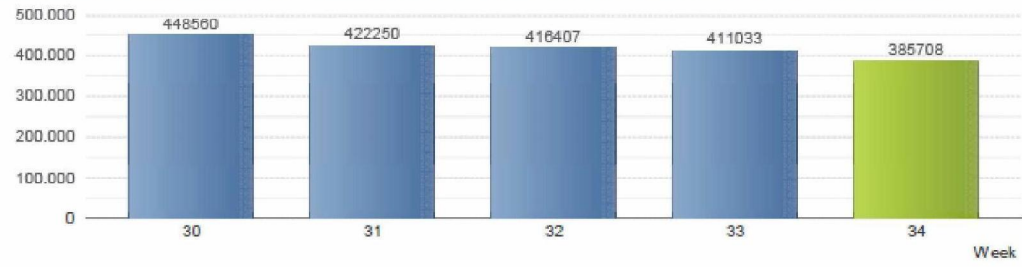
- › Grenspassages A4, A16 en A67 Bladel inreis ma-wo week 34 t.o.v. ma-wo week 29-32
- › 7 % minder grenspassages op ma-wo afgelopen week t.o.v. ma-wo week 33:
- › **Opvallend:** Het aantal Belgische (personen)voertuigen op de A4 deze week blijft dalen, hierdoor lijkt het dat de stijging in week 33 van tijdelijke aard is geweest.

1. Naleving en Draagvlak

Naleving, grensovergang België (2)

Alle voertuigsegmenten-totaalbeeld A4, A16, A67 bladel

11
Bron: KMAR 24 augustus

Naleving en Draagvlak mobiliteit (1)

Openbaar vervoer

- Het OV-gebruik (aantal check-ins) was in week 33 gelijk aan circa 50% van het niveau in dezelfde periode in 2019. In absolute zin neemt het aantal check-ins al enkele weken af, een normale trend voor de vakantieperiode.
- Het OV-gebruik is redelijk verspreid over de dag, de spitspiek in de ochtend en avond lijken vooralsnog uit te blijven.
- Sinds 1 juli worden nauwelijks knelpunten waargenomen. Aandachtspunt is de specifieke drukte in het OV rond badplaatsen, i.v.m. het warme weer.

Wegverkeer

- Het gebruik van het hoofdwegennet was afgelopen weken vergelijkbaar met 2019. Op zowel week- als weekenddagen lag het gebruik op circa 95% van het niveau van 2019 (gemeten in intensiteiten).
- De spreiding van het wegverkeer over de dag lijkt weer redelijk op die in 2019. Op doordeweekse dagen zijn de ochtend- en avondspitsen nog iets meer afgevlakt.
- De congestie voor de maand juli is 42% lager dan in 2019. Voor augustus is dit (tot nu toe) 13%.

Fietsen en lopen

- Het aantal verplaatsingen op werkdagen met de fiets iets lag boven (+4%) en te voet lag ruim onder (-21%) het niveau van begin maart. De afgelegde afstand per verplaatsing met de fiets en te voet lagen beiden hoger dan begin maart (fiets: 41% hoger dan begin maart, te voet: 8% hoger dan begin maart).

Naleving en Draagvlak mobiliteit (2)

Personenmobiliteit naar motief

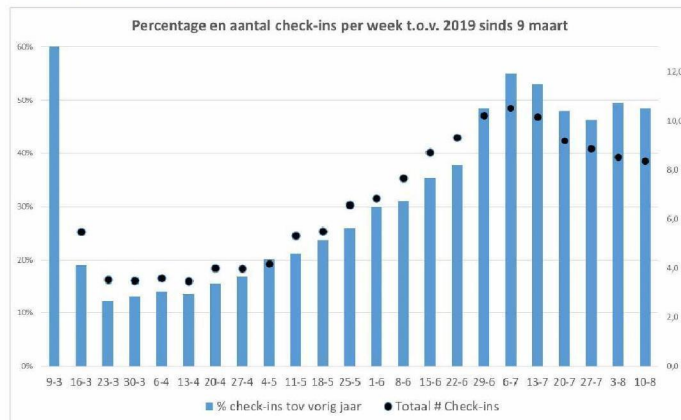
- Het aantal verplaatsingen voor werk en onderwijs op werkdagen was afgelopen week gelijk aan respectievelijk 57% en 34% van het niveau van begin maart, waarschijnlijk als gevolg van de vakantieperiode.
- Het aantal verplaatsingen voor horecabezoek op werkdagen is de afgelopen weken sterk gestegen.
- Verplaatsingen voor winkelbezoek op werkdagen is afgelopen weken sterk toegenomen.

Goederenvervoer

- Het aantal bewegingen via de zeehavens, binnenvaart, per spoor en over de weg ligt de laatste weken vlakbij het niveau van 2019.
- Het vervoerd gewicht lijkt iets meer achter te blijven, vergeleken met het aantal bewegingen. In week 32 lag het vervoerd gewicht voor de binnenvaart op 90% van het niveau van een jaar eerder. De vervoersprestatie van het spoor (in tonkm) was in diezelfde week 80% t.o.v. dezelfde periode in 2019.

Naleving en Draagvlak OV: check-ins sinds maart t.o.v. pre-Corona

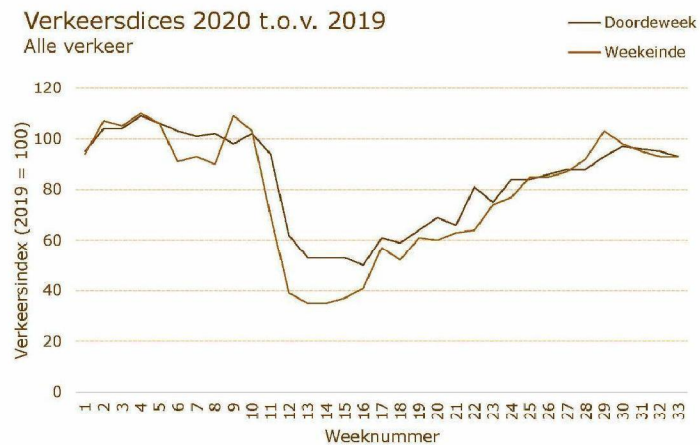
- > Het OV-gebruik was de afgelopen week gemiddeld 49% t.o.v. 2019. In het begin van de Coronacrisis was dit gedaald tot 10-15% t.o.v. 2019.
- > Het absolute aantal check-ins daalt al enkele weken. Deze ontwikkeling ligt in de lijn der verwachting, gezien de vakantieperiode.
- > Met de afspraken vanaf 1 juli is het aantal te drukke voertuigen zeer beperkt. Er ontstaan enkele knelpunten daar waar deze op basis van verstoringen of weer/events te verwachten zijn (bijv. piekmomenten richting stranden of markt/centrumgebieden).

*NB: De trend in relatief gebruik vertoont lichte schommelingen, terwijl het aantal absolute check-ins al enkele weken gestaag daalt. Dit komt doordat er in de zomerperiode met een andere referentiewaarde gerekend wordt.

Data: Translink

Naleving en Draagvlak Wegverkeer

Data: NDW

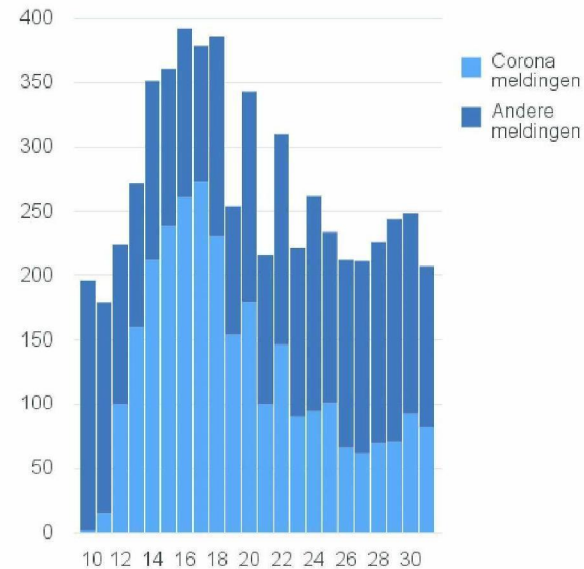
- Het gebruik van het hoofdwegennet lag afgelopen week rond het niveau van 2019:
- Op zowel week- als weekenddagen was het gebruik gelijk aan circa 95% van het niveau van 2019 (gemeten in intensiteiten).

15

1. Naleving

- › Aantal coronameldingen (t/m zondag 2 augustus) van iSZW tot en met week 31 komt op 2.797.
- › Er is een lichte stijging van het aantal coronameldingen te zien t.o.v. de vorige rapportage (t/m week 29). Het aandeel coronameldingen t.o.v. het totaal aantal meldingen (7.403) is gelijk gebleven (38%).
- › 50% van de 1.653 coronameldingen omtrent gezond en veilig werken gaan over onvoldoende afstand op de werkvloer
- › 8% van de coronameldingen omtrent gezond en veilig werken betreft zieke werknemers op de werkvloer.

2. Maatschappelijke gevolgen

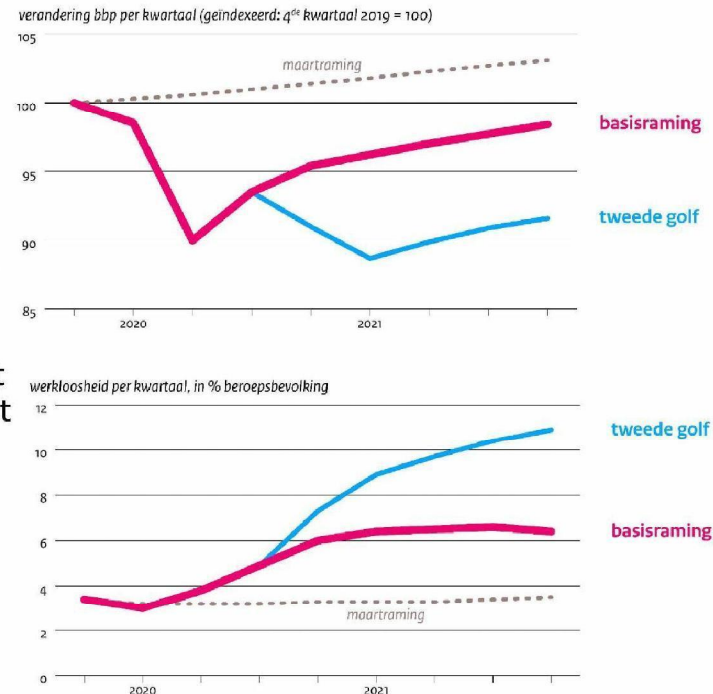
Indicatoren	Kerngetallen	Toelichting								
Algemene bijstand	Divosa Benchmark Werk & Inkomen : Het aantal aanvragen voor bijstand lag in juni nog steeds 30% hoger dan voor de coronacrisis. Het aantal daadwerkelijk toegekende bijstandsuitkeringen stabiliseerde deze maand, de uitstroom trok licht aan.									
Armoede	SCP : Kwetsbare groepen lopen grootste risico op werkverlies en armoede door coronacrisis. Het grootste risico om hun baan te verliezen hebben mensen met een flexibel dienstverband in een sector die naar verwachting gaat krimpen. Relatief veel werknemers met een niet-westerse migratieachtergrond, laag opgeleide mensen en mensen met een arbeidsbeperking voldoen aan beide criteria									
Schuldhelpverlening	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Verzoeken tot toelating WSNP*</th> <th>Dwangakkoorden**</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>215 (mei)</td> <td>191 (februari)</td> </tr> <tr> <td>279 (juni)</td> <td>181 (maart)</td> </tr> <tr> <td>223 (juli)</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>NVVK verwacht vanwege de coronacrisis voor 2020 en daarna een stijging van het aantal hulpvragen met minimaal 30 %. Dit gaat voornamelijk om een groep die niet eerder in aanraking is geweest met de schuldhelpverlening.</p>	Verzoeken tot toelating WSNP*	Dwangakkoorden**	215 (mei)	191 (februari)	279 (juni)	181 (maart)	223 (juli)		<p>*Is een wettelijke regeling voor mensen met probleemschulden. Als men de regeling positief doorloopt, ontvangt hij/zij de schone lei en raakt hierdoor schuldenvrij. Duurt max 5 jaar.</p> <p>** Een schuldenaar kan een dwangakkoord verzoeken als één (of een aantal) schuldeiser(s) zonder goede reden weigert in te stemmen met een schuldregeling via de gemeente of kredietbank.</p>
Verzoeken tot toelating WSNP*	Dwangakkoorden**									
215 (mei)	191 (februari)									
279 (juni)	181 (maart)									
223 (juli)										
Voedselbank	Voedselbanken NL : Vergeleken met eind 2019 zien voedselbanken een toename van circa ruim 5%. Dat betekent dat ze wekelijks 5000 meer mensen helpen. In totaal worden momenteel 93.000 mensen geholpen (cijfers begin mei 2020).									
Mantelzorg	www.Mantelzorg.nl : bij de mantelzorglijn komen er de laatste twee weken meer corona gerelateerde vragen binnen van mantelzorgers die zich zorgen maken. Onder andere over de opening van scholen en of besmettingen kunnen worden voorkomen van broertjes en zusjes die thuis ook zorgen voor een kwetsbaar familielid door inzet van mondkapjes. Ook vragen over hoe je met toestemming naar oranje gebied in België kan om te mantelzorgen voor ziek familielid. De zorginstelling kan hiervoor een mantelzorgverklaring afgeven.									

3. Economische gevolgen NL

3.1 Ramingen: stevige economische krimp

- Verschillende instanties hebben ramingen gegeven voor de economische groei. De omvang loopt uiteen, maar er is **consensus dat de Nederlandse economie een stevige krimp staat te wachten in 2020 en dat de werkloosheid fors zal oplopen**. Herstel in 2021 zeer onzeker.
- **CPB basisraming:** een krimp van -5,1% in 2020, en een gedeeltelijk herstel in 2021 met 3,2% groei. De werkloosheid loopt flink op; tot 4,4% in 2020 en 6,5% in 2021.
- **De Commissie** raamt bij de zomerraming een krimp van 6,8% voor NL, en een groei van 4,5% in 2021.

3. Economische gevolgen NL

3.2 Realisaties: Vertrouwensindicatoren en arbeidsmarkt in het rood, herstel fin. markten, vervoer en pintransacties

Indicator		2-mrt	9-mrt	16-mrt	23-mrt	30-mrt	6-apr	13-apr	20-apr	27-apr	4-mei	11-mei	18-mei	25-mei	1-jun	8-jun	15-jun	22-jun	29-jun	6-jul	13-jul	20-jul	27-jul	3-aug	10-aug
Corona	Lockdown index (Oxford)	1	32	67	74	79	80	80	80	80	80	69	69	69	63	63	59	59	45	40	40	40	40	40	40
Uitstel	Mutatie uitgestelde belastingsschuld, € mln					177	300	300	500	500	500	150	1.050	600	2.300	2.120	587	1.375	7	731	-355	1.969	598	-583	-1077
	Mutatie lening en kredietruimte, totaal €17,6mld							3		0,8		4		1		2,2		1,8				1,8			2,8
Vertrouwen	Consumentenvertrouwen			-2				-22		-27		-31		-29		-27		-26				-26			
	Productenvertrouwen			0					-29				-25					-15				-9			
Vervoer en gebruik	Goederenvervoer (binnenvaart) (j-o-j%)	-2%	-9%	50%	-15%	-3%	-6%	-5%	8%	-5%	-6%	0%	-12%	16%	-4%	12%	1,50%	1%	-1%	-3%	-1%	-4%			
	Goederenvervoer (wegen) (j-o-j%)	4%	1%	-8%	-16%	-18%	-22%	-28%	-2%	-19%	-16%	-8%	-22%	8%	-14%	-1%	-4%	-4%	-3%	-4%	-3%	0%			
	Goederenvervoer (spoor) (j-o-j%)	4%	5%	-2%	-10%	-12%	-24%	-7%	7%	-14%	-17%	-11%	-20%	-2%	-17%	1%	-9%	-5%	-7%	-3%	-1%	2%			
	Electriciteitsverbruik (j-o-j%)	-3%	-8%	-8%	-11%	-11%	-13%	-11%	-11%	-11%	-14%	-5%	-7%	-3%	-7%	2%	0%	-4%	-4%	-6%	-2%	-6%	-1%	2%	
Betalingsverkeer	Aantal pintransacties, miljoen	104	105	92	81	81	88	79	95	89	91	88	94	101	98	101	104	110	105						
	Advertentieuitgaven (j-o-j%)	2%	0%	-15%	-37%	-39%	-40%	-35%	-30%	-27%	-38%	-27%	-27%	-20%	-24%	-24%	-13%	-13%	-1%	-11%	1%	7%	-1%		
Arbeidsmarkt	Nieuwe inschrijvingen KwK		6.175	4.028	4.805	4.481	4.363	3.389	4.322	4.085	4.905	5.743	4.211	5.273	5.394	6039	5323	7332	7705	6012	5735	5149	5550	6162	
	Faillissementen (3-weeks gemiddelde)	74	75	75	64	63	73	79	91	86	83	76	78	85	78	70	72	59	61	53	62	53	48	45	
	Aantal werkenden	9.040	9.040	9.040	9.040	9.040	8.880	8.880	8.880	8.880	8.856	8.856	8.856	8.856	8901	8901	8901	8901	8901	8905	8905	8905	8905		
	Aantal werklozen	273	273	273	273	273	314	314	314	314	330	330	330	330	404	404	404	404	404	419	419	419	419		
Fin. markten	Aantal gewerkte uren per week	33,2	33,2	29,1	29,1	29,1	28,5	28,5	28,5	28,5	27,2	27,2	27,2	27,2	28,1	28,1	28,1	28,1	28,1						
	AEEX (weekgemiddelde)	557	484	404	475	471	500	491	509	527	505	512	531	528	561	565	565	564	564	565	575	565	564	560	562
	Internationale volatiliteitsindex	37	58	75	63	53	45	40	42	34	33	32	29	28	26	32	34	33	31	28	29	25	25	24	23

Bron: Belastingdienst, Betaalvereniging Nederland, CBS, CBOE, Entso-e, ING, Kamer van Koophandel, Nielsen, Oxford University en UWV
24-8-2020

3. Economische gevolgen

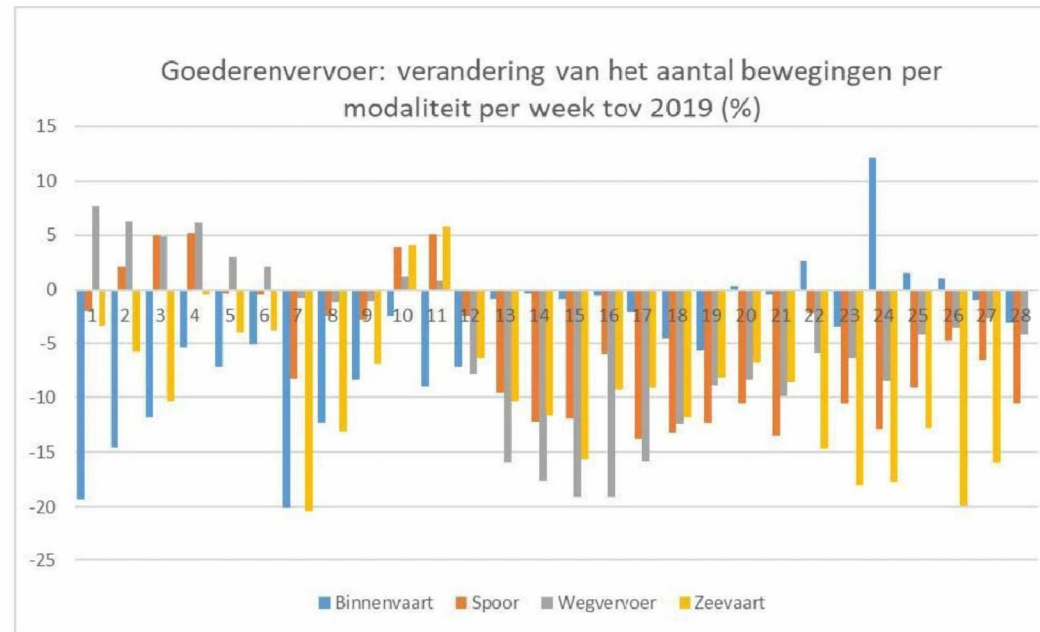
Toelichting kleurentabel

- Deze specifieke crisis brengt verschillende schokken teweeg met elk een verschillend effect en dynamiek:
  - **Vertrouwen:** is snel fors gedaald en blijft **laag en negatief**. Na een zeer beperkt herstel in juni en juli zijn consumenten in augustus weer wat pessimistischer. Dit komt doordat het oordeel over het economisch klimaat negatiever is. Bijna 90% van de respondenten verwacht dat de werkloosheid gaat oplopen.
  - **Liquiditeit:** Het niveau van de uitgestelde belastingen daalt de laatste 2 weken licht, doordat bedrijven weer aflossen. De gebruikte leen- en kredietruimte bij banken neemt nog steeds toe.
  - **Vervoer:** het advies 'blijf zoveel mogelijk thuis' is inmiddels niet meer van kracht, waardoor het wegvervoer weer **sterk herstelt. OV-gebruik is nog wel veel lager** (zie sheet 8).
  - **Pintransacties:** consumenten hebben in het begin extra gespaard en pinnen inmiddels weer ongeveer net zoveel.
  - **Arbeidsmarkt:** De arbeidsmarkt reageert doorgaans **met een vertraging op de crisis**. Al duidelijk zichtbaar is de daling in het aantal werkte uren, piek in werkloosheid zal nog komen. Dat kan mogelijk structurele schade aanbrengen aan de economie.
  - **Financiële markten:** hebben waarschijnlijk deels al een crisis **ingeprijsd** en profiteren daarnaast van de forse monetaire verruiming van centrale banken. Indien de beurzen wereldwijd instorten, kan de recessie worden verzwaard. Tot nu toe is daarvoor nog geen aanwijzing.

3. Economische gevolgen

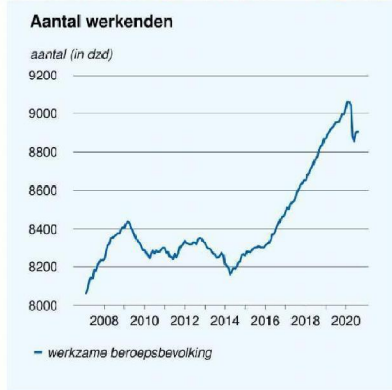
Goederenvervoer: verandering van het aantal bewegingen

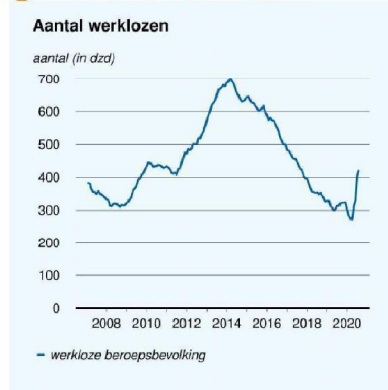

3. Economische gevolgen

3.5 Arbeidsmarkt- Verslechtering zal doorzetten

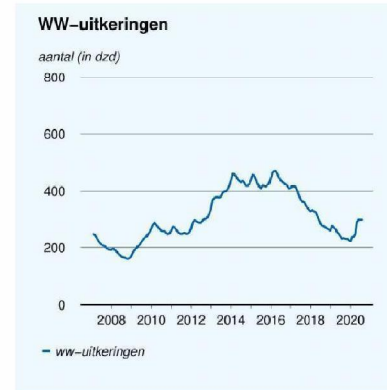
Het aantal **werkenden blijft deze maand stabiel**. De werkzame beroepsbevolking stijgt met 4 duizend naar 8.905 duizend mensen

De **werkloosheid** stijgt beperkt in juli. De werkloze beroepsbevolking **stijgt met 15 duizend** naar 419 duizend mensen

Het werkloosheidspercentage stijgt van 4,3% naar 4,5%.

De stijging is kleiner dan verwacht. Om op het geraamde jaargemiddelde te komen zou een gemiddelde lineaire stijging van 29 duizend per maand nodig zijn, terwijl de gerealiseerde stijging in juli 15 duizend was.

Het aantal WW-uitkeringen **blijft stabiel, terwijl een stevige toename verwacht werd.**

Er is zowel een toename van instroom als van uitstroom. Vooral de uitstroom uit de WW vanwege het bereiken van de maximale WW-duur is toegenomen, dit betreft relatief veel jongeren.

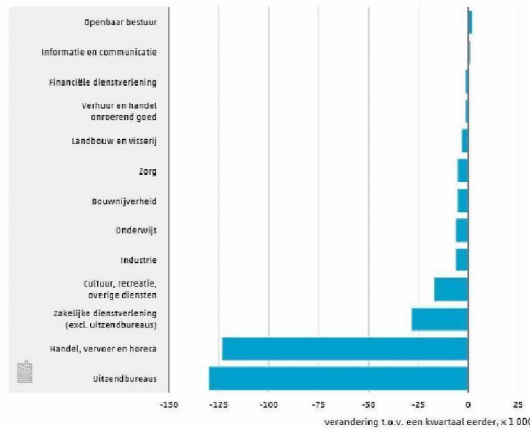
3. Economische gevolgen

Arbeidsmarkt – Sommige sectoren / groepen hard geraakt

De crisis raakt sommige sectoren harder dan andere:

- Uit [CBS-cijfers](#) over het tweede kwartaal van 2020 blijkt dat het aantal banen bij uitzendbureaus met 130 duizend daalde.
- In de sector handel, vervoer en horeca was dit 123 duizend.
- Dat komt overeen met de verwachting van het [UWV](#).

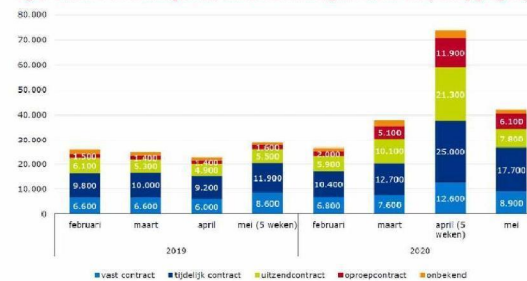
Ontwikkeling banen, seizoengecorrigeerd, 2^e kwartaal 2020

Flexwerkers en zelfstandigen harder geraakt:

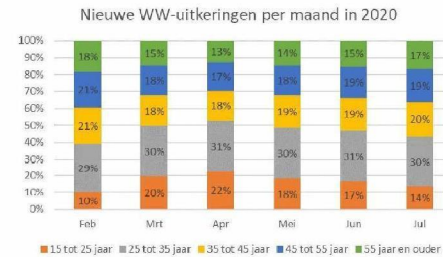
- Volgens het [CPB](#), [UWV](#) en de [DNB](#) worden flexwerkers, met name uitzend- en oproepkrachten, harder en eerder geraakt dan personen met een vast contract.
- De klap voor zelfstandigen zit voornamelijk in het aantal gewerkte uren (zie cijfers [CPB](#)). Uit de vorige crisis weten we dat de beloning van zelfstandigen sterk reageert op een recessie ([ING](#)).
- De instroom in de WW zit vooral onder personen met een uitzend- en oproepcontract (vanaf maart) en in de groep met een tijdelijk contract (vanaf april), zie cijfers van het [UWV](#) hieronder.

Figuur 1 Nieuwe WW-uitkeringen naar contractvorm voorafgaand aan de WW (voorlopige cijfers)

Jongeren (tot 25 jaar) vangen de eerste klappen op:

- Het merendeel van de baanverliezers in [april](#) en [mei](#) was jong. Echter, in [juni](#) nam de werkzame beroepsbevolking toe, met name door de toename onder jongeren.
- Jongeren hebben volgens het [UWV](#) vaker een flexcontract en werken vaak in de hard geraakte sectoren.
- In de eerste maanden was een relatief groot deel van de nieuwe WW-instroom jong. Cijfers [UWV](#) hieronder.

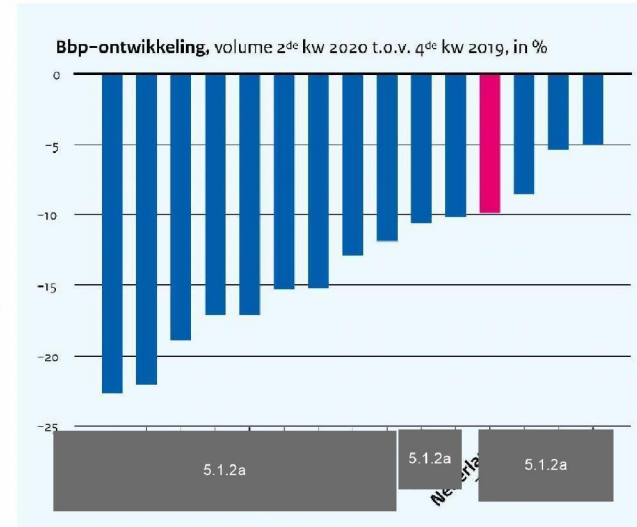

3. Economische gevolgen

3.6 Internationaal – economische ontwikkelingen

- **Zomerraming Commissie:** Volgens de raming van de Commissie zal de economie van de eurozone met 8,8% krimpen in 2020. De eurozone opereert zo'n 25-30% onder economisch potentieel. De diepte van de recessie verschilt, met name zuidelijke landen worden zwaar geraakt..
- **VS:** de werkgelegenheid is in juni met 5 mln personen toegenomen t.o.v. de voorgaande maand. De werkgelegenheid is nu 15 mln (9,6%) lager dan in februari. De werkloosheid is verder teruggelopen van 13,3% in mei tot 11,1% in juni. Bron: [BLS](#).
- **PMI-cijfers verbeteren:** de inkoopmanagersindex voor de eurozone is gestegen naar 54,9 in juni. Omdat de waarde onder de 50 ligt, duidt de index op een toename van economische activiteit t.o.v. de uitzonderlijk slechte vorige maanden. De huidige onzekerheid en grote uitlagen vragen om enige voorzichtigheid bij de interpretatie van de PMI-cijfers.

24-8-2020

PMI; < 50 duidt op krimp				
	apr	mei	jun	jul
5.1.2a	13,6	31,9	48,5	54,9
	27	37	47,9	50,3
	25,8	27,8	40,8	44,9
	13,8	30	47,7	57,0
	17,4	32,3	47,6	55,3
	11,1	32,1	51,7	57,3

4. Gebruik noodregelingen

Maatregelen	Totaal Aantal	Toelichting
NOW (Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid)	T/m 14 augustus 37957	Het loket voor de NOW1 is sinds 5 juni gesloten: van de 148.000 aanvragen zijn er 139.000 goedgekeurd. Hierbij hoort een totale aangevraagde subsidie van 9,9 miljard euro. Er zijn 9.000 aanvragen afgewezen. <u>Het loket voor de NOW2 is sinds 6 juli open. Een voorschot van € 1.4 miljard is uitgekeerd.</u>
Tozo (Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers)	T/m 12 augustus: <u>95.000 aanvragen Tozo 2</u>	SZW schat het gebruik van de Tozo aan de hand van een steekproef onder 150 gemeenten. De Tozo1 komt naar schatting uit op 374.000 aanvragen. Zie de aantallen voor de Tozo2 links.
TOGS (Tegemoetkoming ondernemers getroffen sectoren COVID-19)	T/m 9 aug: <u>221.387 aanvragen</u>	Van alle aanvragen (links) zijn er 215.274 toegekend en 5654 afgewezen. Er zijn 459 aanvragen in behandeling. Het grootste aantal aanvragen komt van restaurants, haarverzorging en andere eetgelegenheden. Tot en met 9 aug is er <u>861 miljoen uitbetaald</u> . 99% van de aanvragen is afgehandeld, 93% van de aanvragen is ingediend door bedrijven waar <10 mensen werken.
TVL (Tegemoetkoming Vaste Lasten MKB)	T/m 18 aug: <u>26.500 aanvragen</u>	Er zijn 23.200 aanvragen toegekend, 236 miljoen euro is uitbetaald. Totaalbedrag toegekend 322 miljoen euro.
TOFA (Tijdelijke overbruggingsregeling voor flexibele arbeidskrachten)	T/m 30 juli: <u>22.816 aanvragen</u>	Het loket is gesloten. Ongeveer de helft van de aanvragen is afgewezen. Dit lijkt voornamelijk te komen doordat mensen te weinig hebben verdiend in februari of teveel in april en daarmee niet voldoen aan de voorwaarden
Belastinguitstel	T/m 15 juli: <u>178.136 debiteuren</u>	De omvang van de uitgestelde belastingen is <u>11 miljard euro</u> . Sinds 26 juni is er sprake van een licht dalende trend in het aantal debiteuren en de totale uitstaande schuld. Bedrijven lossen weer af.

24-8-2020

4. Gebruik noodregelingen

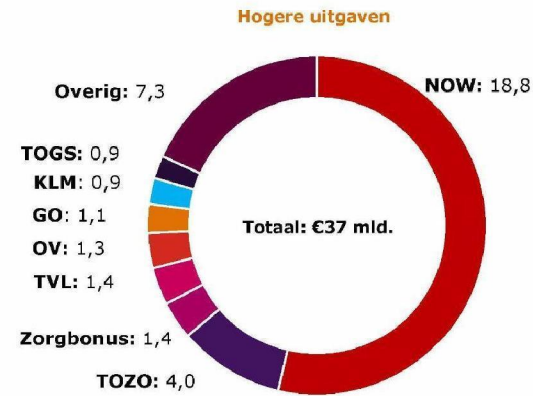
Maatregelen	Totaal Aantal	Toelichting
BMKB-C BMKBL-C GO-C KKC (Kleine Kredieten Corona GarantieRegeling)	<u>T/m 4 aug:</u> Het totaal aantal bedrijven dat gebruik maakt van de regelingen is ruim <u>5500</u>	BMKB-C: <u>771 miljoen</u> BKMBL-C: <u>134 miljoen</u> GO-C: <u>596 miljoen</u> KKC: <u>32 miljoen</u>
Regeling cultuursector		Verdeeld over verschillende instellingen waarbij het grootste deel gaat naar al gesubsidieerde producerende instellingen, een monumentenlening en de regionale instellingen. Totaalbedrag 300 miljoen euro beschikbaar gesteld en uitgekeerd.
Regeling landbouw: Sierteelt, voedingsindustrie en fritesaardappelen	<u>T/m 20 aug:</u> Sierteelt/ voedingstuinbouw: 1622 aanvragen Fritesaardappelen: 1199 aanvragen	<u>Sierteelt/voedingstuinbouw:</u> Toegekend: 200 miljoen (v.d. 600 miljoen) <u>Fritesaardappelen:</u> Toegekend: 54,3 miljoen (v.d. 50 miljoen)

4. Stand overheidsfinanciën historisch tekort, oplopende schuld

- We stevenen dit jaar af op een **historisch begrotingstekort van €55 miljard in 2020**, oftewel 7% bbp. De overheidsschuld loopt daardoor op van 48,8% tot 59,3%. Tussen februari en mei is de schuld al met €61 miljard opgelopen (bron: CBS).
- Er zijn op dit moment voor **€37 miljard aan extra uitgaven** ingeboekt voor 2020 (bovenop verschuivingen binnen de kaders).
- Ten opzichte de Miljoenennota is de **raming van de inkomsten met €23,1 miljard verlaagd**. De verlate inkomsten a.g.v. belastinguitstel zijn zoveel mogelijk toegerekend aan 2020 (volgens EMU-regels).

24-8-2020

27

5. Internationaal

- › **Akkoord herstelfonds:** Van 17 tot en met 21 juli jl. vond een buitengewone Europese Raad (ER) plaats in Brussel. Tijdens deze ER is er overeenstemming bereikt over het Meerjarig Financieel Kader (MFK) voor de periode 2021-27 en het herstelinstrument in reactie op de COVID-19-crisis (*Next Generation EU*). Het doel van het herstelinstrument is om het economisch herstel in lidstaten te bevorderen en tegelijkertijd de digitale en groene transitie te ondersteunen.
- › **ILO international labour organisation:** De ILO heeft 11 augustus de resultaten van een wereldwijde survey gepubliceerd onder 12.500 jongeren tussen de 18 en 34 jaar in 112 landen over de impact van Corona op de jeugd. Daaruit blijkt dat de pandemie:
  - Jongeren systematisch, diepgaand en onevenredig treft;
  - M.n. jonge vrouwen, jongere jongeren en jongeren in landen met een lager inkomen raakt;
  - Jongeren zich zorgen maken over de toekomst en hun plaats daarin (70% is getroffen door verstoord onderwijs; 50% is ongerust cq. heeft een kans op depressiviteit);
  - Meer dan 70% heeft verstoring van studie of combinatie werk/studie ondervonden. Terwijl 65% van de jongeren in hoog inkomenslanden nog werden onderwezen via video-lessen, had slechts 18 % in lage inkomenslanden deze mogelijkheid;
  - Eén op de zes jongeren die werk hadden voor Corona, met name tussen 18-24, hebben nu geen werk meer, het aantal gewerkte uren daalde bijna een kwart en 2 op de 5 jongeren gaf aan een lager inkomen te hebben sinds de uitbraak van Corona. Ook hier weer het grootste negatieve effect in lage inkomenslanden voor jonge vrouwen. ([link](#) naar rapport).
  - (in NL; Volgens cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek is zeker één op de tien jongvolwassenen in Nederland nu werkloos.)
- › Afgelopen zomer laat een turbulent beeld zien van verschillende landen die maatregelen opschalen en afschalen. De situatie in Australië laat zien dat virus snel kan oplopen, ook op plekken waar het nog niet eerder prominent aanwezig was.

Bron: SZW, dir int. Zaken 19 aug

6. Caribische delen van het Koninkrijk (d.d. 20-08)

Maximaal controleren (incl. zorg kwetsbare personen)	Bonaire	St. Eustatius	Saba	Curaçao	Aruba	Sint Maarten
Aantal positief geteste mensen totaal (sinds vorige week)	5	3	5	37 (+5)	1387 (+493)	353(+90)
Aantal actieve besmettingen	0	0	1	1	898	190
Aantal ziekenhuisopnamen actueel (cumulatief)	0 (1)	0	0 (1)	0 (4)	22 (38)	10 (39**)
Aantal patiënten op IC actueel (cumulatief)	0 (1)	n.v.t	0 (0)	0 (2)	2 (7)	0 (17*)
Aantal patiënten overleden totaal (sinds vorige week)	0	0	0	1	6 (+2)	17
Beschikbaarheid IC bedden voor Corona						
Beschikbaarheid zorgpersoneel						
Beschikbaarheid hulpmiddelen						
Testcapaciteit						
Continuïteit acute zorg in de regio						
Interinsulair patiëntenvervoer						

6. Caribisch Nederland

- Saba gaat waarschijnlijk dit jaar niet meer open voor toeristen
- Bonaire heeft op 13 augustus de noodverordening iets aangescherpt met social distancing en hygiënemaatregelen
- De situatie op de landen van het Caribisch deel van het Koninkrijk blijft zorgelijk, door onderlinge afhankelijkheden heeft dit ook effect op de openbare lichamen